

1000 mil nad Československem aneb když Lípy padají z nebe

Nevím už přesně, kdy a kdo poprvé přišel s tím nápadem. Možná tomu pomohl i „doktor hvězdových motorů“ Jarda Anýž díky své cestě přes celé Rusko Transsibiřskou magistrálou. Tentokrát jsme hodně mluvili o legionářích i o lípách jejich symbolu. Nakonec se toho chytil Mirek Petrů. Faktem zůstane, že 100 let státnosti už nezažijeme, a protože jsme všichni hrdí na zem, kde jsme se narodili a jen chtěli prostě něco udělat.

Nepatříme již k nejmladším a možná proto a možná o to víc nám není naše vlast lhostejná.

Tři profesionální piloti a jeden privátní pilot trochu dobrodruh, který žil 25 let v Kanadě. Dohromady přes 260 let a více jak 50 000 letových hodin dávalo úctyhodná čísla pro nějaké to jednání. Jenže s jednotlivci se nikdo nebaví. Ten nejaktivnější z nás, Dušan Skála, našel řešení v podobě návaznosti na Aviatický spolek, jehož historie sahá až do roku 1913. Náš nově vytvořený Aviatický spolek Bohemia je prostým pokračovatelem původního spolku, který si dal vinku připomínat a udržovat vše, co historie letectví přinesla, přináší a v budoucnu přinese.

Měli jsme založený spolek ASB a elán. To bylo vše. Velmi brzy jsme pochopili, že jsme začali pozdě a ani náš kanadský byznys man a PR mluvčí Miroslav Petrů nebude tak úspěšný, jak předpokládal. Máme tím na mysli finanční zabezpečení akce. Bylo jasné, že pokud se poletí, budou to samí srdcaři a vlastenci. Hodně práce je velmi jemné vyjádření toho, čím jsme museli projít. Na naše „schůzky“ na Šestce v 16.00 se těšil celý personál kavárny a v tyto dny by si služby určitě nevyměnili. Divadlo, co se občas dělo v podání této čtyřky mužů již v letech, stálo zřejmě za to. Mnohdy to bylo kritické a hrozilo, že místo společného zážitku spolu již nikdy mluvit nebudeme.

Pomohli nám všichni ti, co se rozhodli letět a nechtěli vše uhradit, ale naopak se na nákladech podíleli.

Po mnoha rozepřích se ustanovila místa, kde se zastavíme a společně s místními letci, radními či jinými představiteli zasadíme Lípu ke stoletému výročí.

Jednalo se o letiště Vodochody, Cheb, Kunovice, Nitra, Poprad, Přerov a Hradec Králové v den konání CIAF 2018.

Protože jsme chtěli demonstrovat to, čemu se jednoduše říká „Čechoslovák bez pomlčky“ bylo třeba se obrátit i na slovenské přátele. Naštěstí naše ročníky díky působení v různých leteckých odvětvích jich mají „neurekom“. Skutečně pomocnou ruku nám podali v Nitře a Popradu. Ještě je nutné dodat, že důležitým místem, kde jsme chtěli zasadit „Lípu z nebe“, bylo město Užhorod. Tehdy v Československu, nyní na Ukrajině. Mnozí od toho zrazovali a nás postupně opouštěla odvaha tam naše letouny posadit. Jen Míra Petrů na tom tvrdě trval. Nakonec jsme přesvědčili i jeho, že bude lepší přelétnout Košice a jen „nakouknout přes hranice“.

Rána osudu byla neúčast jediného letounu Ae-145 OK-DAJ v ČR, u kterého se do odletu nevyřešilo jeho uschopnění do provozu. Naopak nabídnutá účast letounu SM-92TE Praga Alfa (známého pod jménem Finist) jako skutečného „dříče

První lípa byla zasazena ve Vodochodech

a dělníka“ byla rajskou hudbou, protože vyřešila problematiku tvorbu dokumentu, který se během letu natáčel. Režisér a kameraman byl sice jen v jedné osobě, a tím byl Miroslav Oros s dcerou Sárrou, ale jeho vybavení, se kterým se dostavil, odpovídalo přistavení nákladního letounu alespoň o velikosti L-410... Ale Praga je Praga, prosím neplést s V3S, i když co se týká odvedené práce, jsou si naprosto rovni, každý ve svých podmínkách pochopitelně.

Není na škodu hned úvodem poděkovat, protože bez lidí, firem by se nemohlo odehrát ani dějství první. Je nutno poděkovat společnosti Twin Trans v čele s panem Semrádem, vedení Aero Vodochody za podporu, ULC Cheb s hlavním představitelem Luděkem Matějčkem, AK Kunovice a leteckému muzeu Kunovice s panem Martinem Hrabcem, AeroTeamu a Vítěslavu Klímkovi, AK Nitra a rodině Kleinových, letišti Poprad a panu Ivanu Hečkoví, letišti Přerov a tým LOM Praha, firmě Aerotec s Jiřím Vysokým, LŠ Štefana Koprdu a v neposlední řadě organizátorům CIAF 2018, jmenovitě Aloisu Hackelovi a spolu s ním Arcibiskupu pražskému Dominiku Dukovi.

Dějství první - Aero Vodochody

Rodí se krásné ráno dne 29. srpna 2018. Na letišti Vodochody se, jak se na letce sluší, snáší ve stanovených intervalech letouny, jež se zúčastní Hvězdového letu nad původní Republikou českou. Postupně se na odbavovací ploše letiště vedle sebe řadí krásné historické letouny a jeden perspektivní letoun blízké budoucnosti, jak čtenář asi správně vytuší, jedná se o letoun SM-92TE Praga Alfa.

Složení výpravy:

L-40, D-EMAH pilot Miroslav Petrů
Sokol M-1D, D-ESOK pilot Dušan Skála
L-200D, OK-NXX pilot Libor Smolík a copilot Libor Smolík jun.
Z-43, OK-WOC pilot Štefan Koprda
Z-126, OK-MFX pilot Petr Pačes
Z-42, OK-ESO pilot Martin Vysoký
SM-92TE, OK-PRA pilot Milan Horvát

Vladimír Peroutka a Miroslav Petrů s Meta Sokolem pod Tatrami

Na Slovensku se přidávají letouny: Ae-145, OK NHS pilot Vladimír Klein L-40, OM-NPJ pilot Vladimír Klein jun. Aby byl výčet úplný z hlediska osazenstva, je nutno zmínit, jak už bylo řečeno, kameramana Miroslava Orose s dcerou

Slunce již stoupá vysoko nad horizont a u hlavního vchodu firmy Aero Vodochody je zasazena první Lípa z nebe. Za Aero vystoupí viceprezidentka paní Alice Undusová a za ASB Dušan Skála s Mirkem Petrů.

Sárrou, Petra Frýbu z Mladé Boleslavi, Jiřího Bečváře z Líní, autora článku a Vladimíra Kvardu, čtvrtého mušketýra našeho týmu, který ovšem nakonec pod tíhou světlých zítřků Aera Vodochody musel svoji účast skrečovat.

Každý z účastníků přihodí trochu hlíny a někdo zase lípu zalije. Proslovy končí. Ještě zatlučeme označení lípy s poděkování všem, kdo se v historii zasloužili o rozvoj letectví a paráda je u konce. Krátký přesun zpět na odbavovací plochu a stříbrné vrtule historických letadel se začínají roztáčet. Společný vzlet s 10 sekundovými intervaly a poté již jednotlivé letouny letící v proudu vzdávají hold stoletému výročí naší původní republiky a první zasazené Lípě z nebe. Letouny stoupají do krásné modré nebe a nabírají směr. Cheb, první letiště zrozené Republiky československé.

Dějství druhé - Letiště Cheb

Zde se skutečně rodila historie nejen našeho prvního společného státu, ale i letectví, a to letectví vojenského. Ne-

Část výpravy při mezipřistání v Plzni-Líních

rodila se lehce a nerodila se bez boje a bez obětí. Skupina 1000 mil dosáhla letiště Cheb po přeletu nad místy, kde jsme sice nepřistávali a vzdali hold historii, která tudy v minulosti procházela. Letouny prolétly nad historickou Ranou, letištěm Karlovy Vary, než zamířily do Chebu. Přistáváme na nádherně rekonstruovaném letišti, kde lze jen vzdát hold všem, co se o to zasloužili.

Lípa v Chebu je skutečně krásná a veliká. Tomu odpovídá i ceremoniál se zástupci města a vedení ULC. Za město mluví starosta, za ULC předseda Luděk Matějčík a za nás již osvědčená dvojice mluvčích. Milým překvapením je obcerstvení. Tak, jak krásně opravili letiště, stejným způsobem i vaří guláš. Čas je ovšem neúprosný, a tak si Dušan Skála významně poklepe na hodinky! Opouštíme guláš a spouštíme motory v přesně stanoveném pořadí.

V L-200, řízené oběma Smolíky, posouvají obě páky dopředu a tím zahajují defilé pro všechny letouny nad zasazenou Lípou z nebe tentokrát na letišti v Chebu. Po průletu každý samostatně maximální rychlostí zamíří do Líní, kde máme technické přistání a doplňujeme palivo. V rekordně krátkém čase díky místnímu znalci Jirkovi Bečvářovi doplníme a již nacvičeným způsobem vzletu po 10 sekundách za předchozím letounem vzletáme. Tentokrát musíme vzdát hold jihočeskému Velešínu, Jihlavě, Velké Bíteši, Medlánkám, kde všude kráčela

historie letectví ve svých časech. Brněnští dispečeri mají pochopení, a tak oblétneme vše, co jsme si stanovili a podle fráze „ohlašte Buchlov“ pozorný čtenář již tuší, že naším cílem jsou Kunovice.

Dějství třetí - Kunovice

Vzhledem k časovému plánu ponecháváme ceremoniál na příští den, tedy na 30. srpna 2018 a večerní posezení s Kunovjany rozebere budoucnost letectví zde na Moravě do pozdních nočních hodin. Rozhodně si na pohostinnost Moraváků nemůžeme stěžovat.

Ráno se sice dozvíme, že poloha Lípy z nebe byla změněna a nebude zasazena v muzeu, ale u příjezdové cesty. Poloha vyhovuje, a tak Ceremoniál může začít. Kunovjani vylepšili Ceremoniál o to, že kořenům lípy zakopali krabíčku s předměty připomínající současné Uhersko-Hradištsko pro generace příštích. Projevy, lopata, zalévání a památeční destička a můžeme bez ostychu říci, že i Morava má svou Lípu z nebe.

Čas Č znamená briefing pro nadcházející let, který přetne současné hranice, protože míříme na Slovensko. Briefing je veden v duchu, kdo nenajde Památník M. R. Štefánika končí. Je pro nás prioritou, prolétnout nad Památníkem muže, který otevíral dveře pánům Masarykovi a Benešovi a spolu s nimi se nejvíce zasloužil o naši první státnost v podobě

Republiky československé. Předletová příprava proto zahrnuje odlet přes Javorinu do Trenčína, průlet nad letištěm, Památník M. R. Štefánika, letisko Piešťany, průlet a přes Zobor na letisko Nitra.

Vzlet, průlet nad čerstvě uloženou lípou, ostrá zatáčka a letouny jeden za druhým míří na Javorinu. Průlet hranicí jsme ani nezaznamenali, tak jako tomu bylo dříve. Jeden za druhým se hlásíme Trenčín „prevádzka“ a nad slavnými opravami LOT bereme kurs na Štefánikův památník. Protože každý letí svou ekonomickou rychlostí, postupně již nejsme na dohled, a tak jen podle hlášení každé posádky lze usoudit, že skutečně tento význačný bod našli. Průlet nad základnou Piešťany byl trochu nostalgický, základna vypadala úplně opuštěně a bez provozu. Přejme si, aby znovu získala zašlou slávu. Po 15 minutách letu nás vítá Nitra.

Dějství čtvrté - Nitra

Vzhledem k tomu, že nás zítra čeká těžký den v podobě nejdelších přeletů a už začínáme tušit, že počasí nám přestane přát, zvolili jsme ceremoniál ještě

že tam sídlila firma Beneš-Mráz a pochopitelně o plachtění. Že se na Zoboru dařilo plachtění, to jsme věděli, ale že se tam daří i vinným odrůdám, to jsme zjistili až večer...

Ráno vstáváme časně a byt nad námi je blankytně modrá obloha, tak pohled na severovýchod dává tušit aktivitu oblačnosti do podob, jež piloti nemají moc v lásce. Ani minutu jsme neváhali a bylo jasné, kdo celou skupinu povede. Legendární Ae-145 OM-NHS a v ní sám Vlado Klein. Na pravém čísle polletí jeho syn s L-40 OM-NPJ. Za nimi všichni další.

A skutečně Vlado nám ukázal krásy jižního Slovenska, bohužel původní záměr bylo letiště Tri Duby a Zolná, kde na historii z doby Slovenského národního povstání, působení stíhacího pluku na letounech La-5FN pod vedením legendárního Fantiška Fajtla nelze zapomenout. Jenže na Sliaci byly přílety na SIAF 2018, a tak nám nebylo slovenskými dispečery dopřáno....

Lučenec, krásná krajina kolem Rimavské Soboty a pak již zrychlujeme údolím nad košické letiště. VVLŠ Košice nostalgie i prožité mladí mnohých vojenských pilotů. Točíme na sever a stoupáme, abychom pohledem na východ z výšky nahlédli na místa, která kdysi tvořila jed-

nu jedinou republiku. Během stoupání Vlado Klein již po druhé vyžádal počasí v Tatrách. Metar v tomto případě spíš Medard nevěstí nic dobrého. Jako na povel roztahujeme skupinu a všichni až na kluky ze Slovenska točíme mapou

Sázení lípy v Popradě

a zjišťujeme, kam se vydáme, když nám ten „žabák“ nebude přát. Příštím cílem je Prešov. Pro Dušana Skálu i nepřítomného Qéčka neboli Vlávdu Kvardu osobní záležitost. Studovali tady od svých 15 let. Jdeme do průletu, tentokrát v těsnější skupině, ale přesto Dušan občas do rádia vykřikne, co všechno poznává. Je to dojemné. Vladko se opět dotazuje dispečera na počasí v Tatrách.

Zhoršení nás netěší, a proto Vladko Klein učiní dotaz. „Jaké jsou podmínky pro to, abychom mohli na vašem letišti přistát?“ Odpověď je kuriozní a přes vážnost situace se musíme zasmát. „Podejte si písemnou žádost na Velení letectva 14 dní vopřed.“

Vladko děkuje a točí na Ražňany. Bídny cumulonimbus nad Tatrami už zasahuje až sem a všichni děkujeme za ten nápad, že by nás měl vést právě Vlado Klein. S naprostou suverenitou vede celou skupinu údolíčky, ukáže nám letiště ve Spišské Nové Vsi, kde se možná všichni sejdem, a zamíří zkušeně kursem k Nízkým Tatrák, i když cílem jsou Tatry Vysoké... Netrvá dlouho, a i když leje jako z konve, přivede nás do polohy levého base legu na dráhu 27. Jenže na dráze smí být jen jeden letoun! Rozpouštíme skupinu a vyčkáváme jednotlivě v silné přehánce na povolení k přistání.

Jeden po druhém bezpečně dosedáme a vzorně se řadíme na apronu letiště pod Tatrami.

Dějství páté - Poprad

Krásné prostranství před letištěm v Popradu. Ideální místo pro lípu vybral pan Ivan Hečko marketingový ředitel letiště. Zasazení lípy, projevy, pamětní deska a symbolické jedno z prvních tankování

Doplňování paliva

Meta Sokol v Nitře

letadel právě od firmy Twin Tans, která zahajuje svoji činnost na tomto letišti. Díky, pane Semrád! Kávíčka a diskuse nad počasím. Vlado Klein je s počasím na trati spokojen, a tak slova díky, potvrzení rukou a slib, že příští rok přiletíme,

do Žiliny, teď vzpomínám zase já na doby, kdy se tudy protahovalo sedm „Kraťasů“ (Z-526 AFS) za L-200, prostě nádherná. Oba Kleinovci vědí, kde jsou k vidění krásy Slovenska, ještě pohled doprava na „Jánošíkovo“ a začínáme klesat k letiš-

Martin Vysoký sleduje doplňování paliva do Z-42 OK-ESO

abychom se podívali, jak se o lípu starají. A už zase spouštíme. Jenže ouha! Náš nacvičený společný vzlet v 10sekundových intervalech zde bere za své... Na dráze smí být jen jeden letoun, praví hlas z veže. Vladko dává plný plyn a po odlepení nám vyšle vzkaz „setkání nad Baťovými závody“ a dodá výšku 3300 ft. Tuší, že Češi vědí, kde měl své firmy pan Baťa. Tuší správně. Rendezvous vyšlo, jak se na profíky sluší. Počasí se vylepšuje, lepší si snad ani nemůžeme přát. Let mezi Tatrami, Liptovská Mara, Rožumberok, Martin, Strečno, protažení se průsmykem

bychom tím chtěli říci: Republiku jste nám rozdělili, ale nás, které sblížíže modrá obloha a sněhově bílé kumuly, nerozdělíte nikdy. Čekáme, kdo promluví první a je to Vladko, co se loučí. Dělá odval na slovenskou stranu, těsně následován svým synem. Za nás promluví Dušan a během loučení staví Sokola na křídlo a točí na českou stranu. Následován Martinem Vysokým v Z-42 v závěsu s L-40 s Mirkem Petrů. Už víme, že počasí se horší, a tak nastavujeme na pákách vyšší výkon a směřujeme na Přerov. Dušan si neodpustí pře-

let Otrokovic (za což jsem mu vděčný) a za pár minut po řece Moravě přistáváme v Přerově. Rozhodnutí je jasné. Zítra se do Hradce nedostaneme, a tak poletíme ještě dnes večer.

Dějství šesté - Přerov

Rozděluje se na tři party. Ta první mizí autem v zatáčce, aby zasadila lípu, druhá tankuje a chystá letouny k odletu. Zbývá já, abych zrušil restauraci a ubytování a všem se omluvil za to, co jsem slíbil.

Praga Alfa spouští první a dělá nám předvoj. Slunce se již sklání k západu, když zasouváme podvozky, ale Dušan odmítá letět přímo a trvá na přeletu Stichovic a Oloumouce, „mekky“ výcviku v padesátých a šedesátých letech. Praga Alfa jako předvoj hlásí, že počasí se umoudřilo a celá skupina ještě před západem slunce dosahuje Hradce Králové a je srdečně vítána ředitelem CIAF 2018, známým Aloisem Hackelem.

Dějství sedmé a poslední - Hradec Králové

I když už jsme prožili noc v hotelu Černigov, teprve když jsme zasadili poslední Lípu z nebe a přes trvale padající déšť jsme si vyposlechli několik projevů, zasykali hlínou, a i přes déšť zalili vodou, jsme si uvědomili, že jsme to dokázali. Že jsme ke sto letům Republiky československé tímto letem nejen republiku uctili, ale ukázali i cestu mladším generacím, že je důležité znát historii své země, protože kdo nezná minulost, těžko bojuje o budoucnost.

Podvečerní přilet do Hradce Králové

Dovolte nám poděkovat vám všem, kteří, byť malým dílem, pomohli realizovat tento hvězdicový let 1000 mil na Československem, kde nad vybranými místy padaly z oblohy lípy, aby navždycky připomínaly, že jsme tu byli.

Omlouváme se všem místům, kde jsme nebyli, neb si uvědomujeme, že míst, která by si to zasloužila, existuje v České nebo Slovenské republice velmi mnoho.

VLADIMÍR PEROUTKA
Aviatické Sdružení Bohemia 2018

